

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Finansų rinkos dalyvių veikla

Bankų veiklos apžvalga

2022 m. III ketvirtis

Bankų veiklos apžvalga
Serija „Finansų rinkos dalyvių veikla“
2022 m. III ketvirtis

ISSN 2335-8319 (online)

Leidinį parengė
Priežiūros tarnybos
Riziką ribojančios priežiūros departamento
Bankų priežiūros skyrius

Pasiteirauti:
info@lb.lt
+370 800 50 500

© Lietuvos bankas
Gedimino pr. 6, LT-01103 Vilnius
www.lb.lt

Rinkos dalyviai

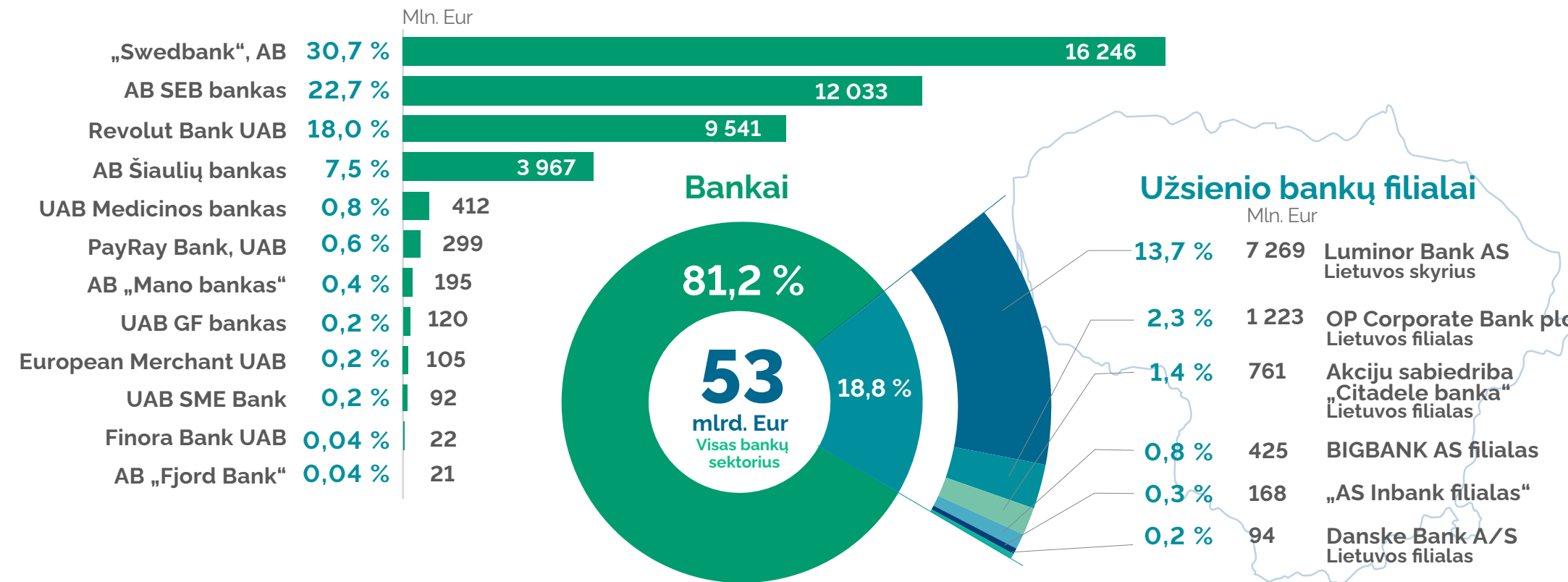
13 bankų

6 užsienio bankų filialai

Turtas

Rinkos dalys pagal turta

Veiklos riziką ribojančių reikalavimų vykdymas

Kapitalo pakankamumo rodiklis (KPR)	19,9 % ✓	Padengimo likvidžiuoju turto rodiklis (LCR)	422 % ✓
Grynasis pastovaus finansavimo rodiklis (NSFR)	179 % ✓	Sveto rodiklis	5,9 % ✓

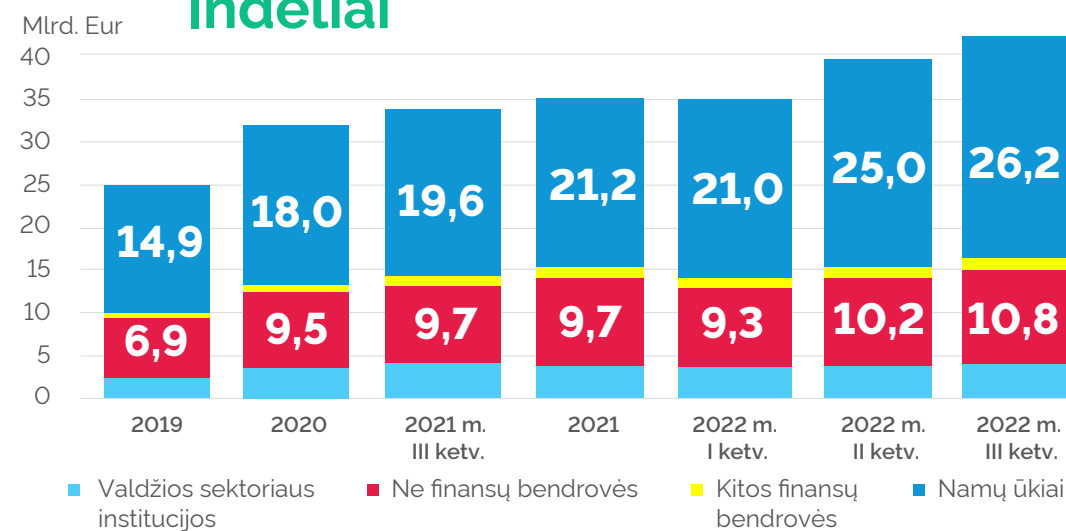
Bankų kapitalo pakankamumo lygis vis dar buvo aukštas

Bankų sektoriaus likvidumas ir toliau išliko istoriškai aukštas, didieji bankai optimizavo perteklinį likvidumą

Sveto rodiklis beveik dvigubai viršijo minimalią ribą

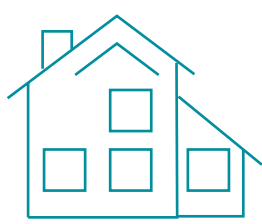
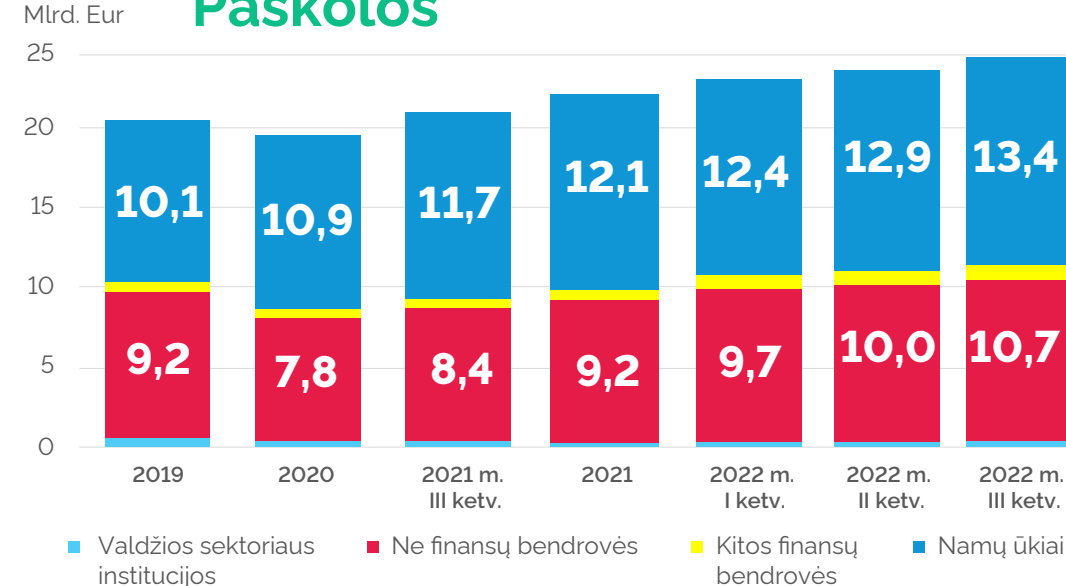
Indėlių ir paskolų dinamika Lietuvoje

Indėliai

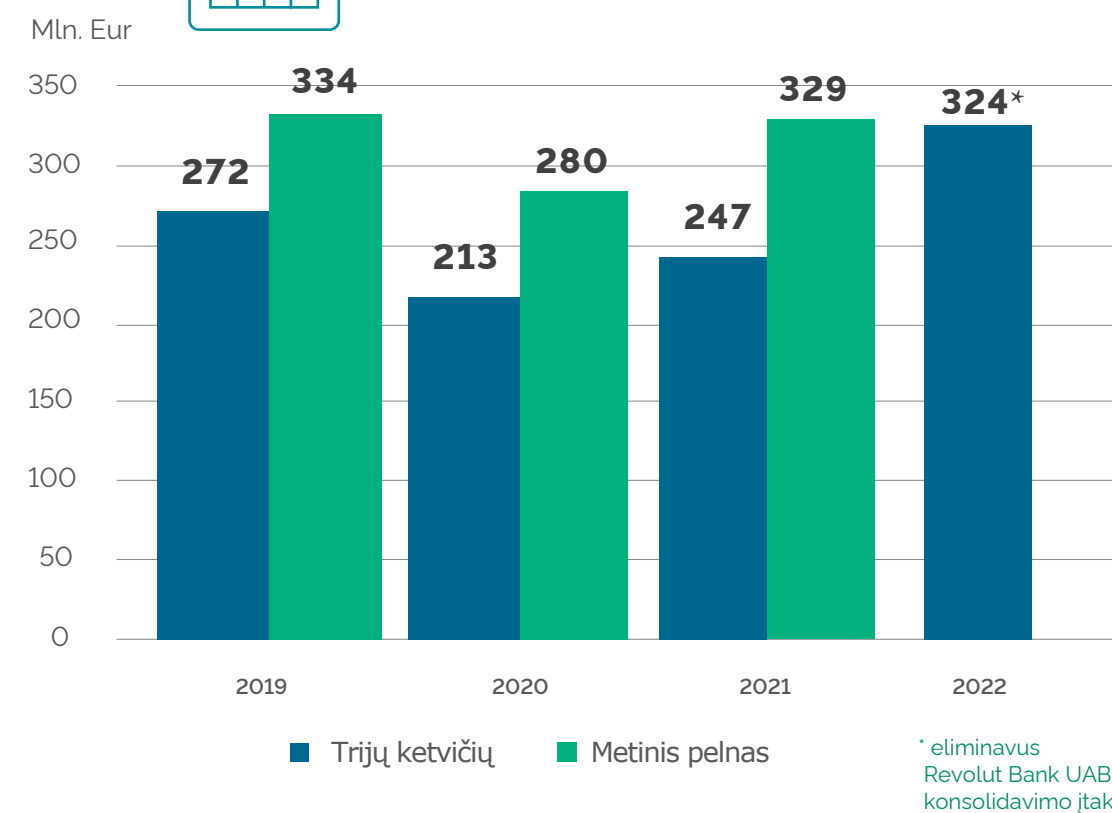
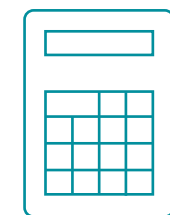
Gyventojų indėliai bankuose didėja lėčiau: per ketvirtį išaugo 288 mln. Eur, arba 1,4 proc.*

Paskolos

Paskolos ne finansų bendrovėms didėjo sparčiau nei per 2022 m. pirmus ketvirčius – išaugo 7,8 proc.

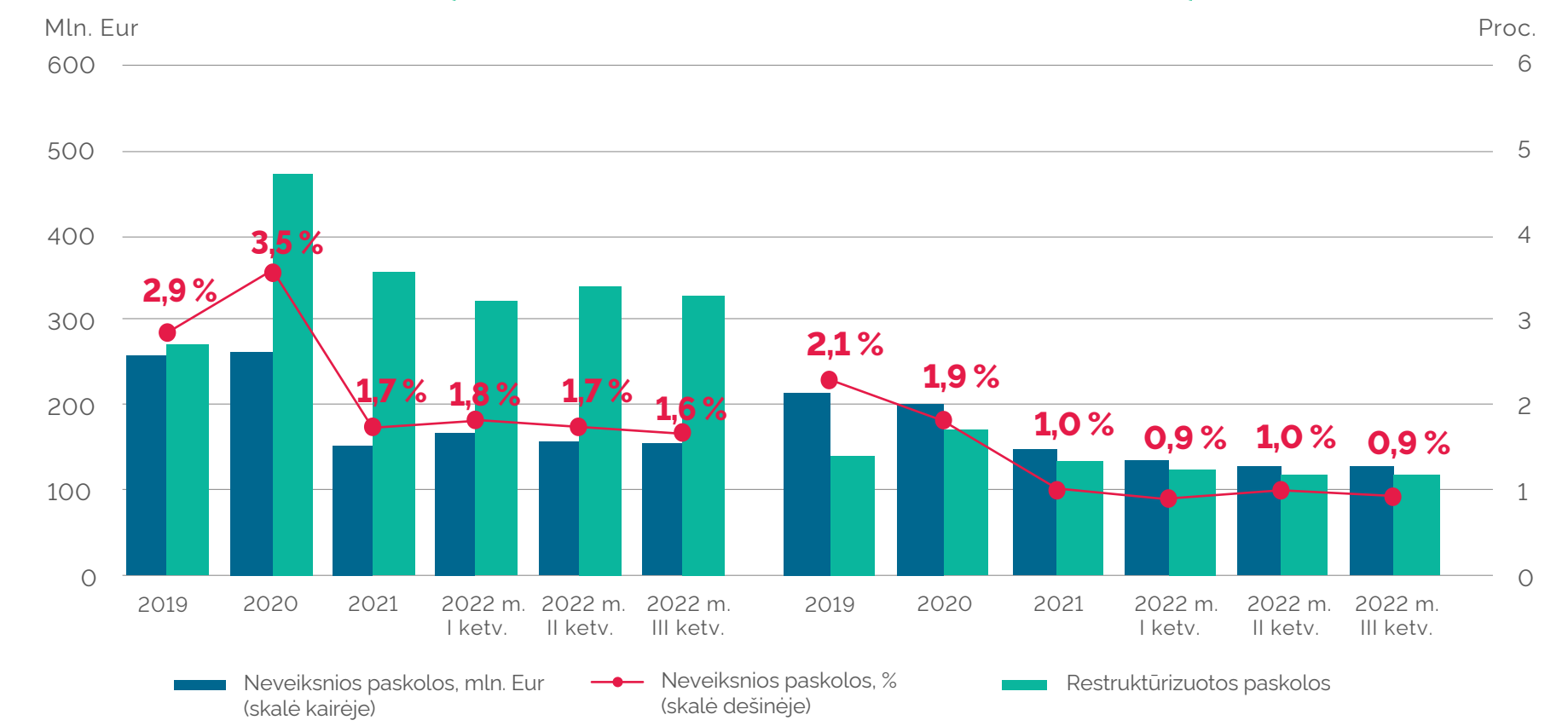
Pelnas

Bankų sektorius ir toliau buvo pelningas dėl didėjusių grynujų palūkanų pajamų

Paskolų kokybė 2019–2022 m. trečiąjį ketvirtį

Ne finansų bendrovės

Paskolų portfelio kokybė išliko stabili, nepaisant nepalankios makroekonominės situacijos

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Bankai ir toliau sėkmingai atlaiko karo Ukrainoje sukeltus ir kitus ekonominius iššūkius, taip pat toliau labai atsakingai vertina dabartinės padėties neapibrėžtumą ir yra tinkamai pasirengę galimiems netikėtumams. Per ketvirtį bankai pakankamai aktyviai skolino įmonėms ir gyventojams. Tarp paskolų gyventojams, kaip įprasta, dominavo būsto paskolos, jų augimo tempas buvo toks pat kaip ir antrąjį ketvirtį. Didesnės neigiamos įtakos paskolų portfelio kokybei kol kas nėra fiksuota, nepaisant suprastėjusių ekonominių perspektyvų. Gyventojų indėliai bankuose tebeaugo, nors metinis augimo tempas sumažėjo. Visi bankai vykdo veiklos rizikos ribojimo normatyvus. Geri bankų sektoriaus rodikliai rodo bankų atsparumą galimiems iššūkiams. Bankų sektoriaus teikiamų paslaugų prieinamumui grėsmę toliau kėlė kibernetiniai incidentai, kurie nuo karo Ukrainoje pradžios padažnėjo.

Trečiąjį ketvirtį naujo ar specializuoto banko licencijų nebuvo išduota, ir šiuo metu Lietuvoje yra 19 bankų sektoriaus dalyvių: banko licencijas turi 6 bankai, specializuoto banko licencijas – 7 bankai, kaip užsienio bankų filialai veikia dar 6 bankai. Trečiąjį ketvirtį specializuoto banko veiklą pradėjo *Finora Bank* UAB (licenciją gavo 2022 m. gegužės mėn.), o specializuoto banko licenciją nuo 2021 m. spalio mėn. turinti *Saldo Finance* UAB ruošiasi pradėti veiklą. Šiuo metu Lietuvos bankas kartu su Europos Centrinio Banku (ECB) nagrinėja 1 paraišką gauti specializuoto banko licenciją. Lietuvos bankas ir toliau skatina konkurenciją bankų sektoriuje. Šiuo klausimu aktyviai dirba ir 2022 m. antrąjį ketvirtį veiklą pradėjęs Lietuvos banko Finansų rinkos plėtros centras. Jis iki šiol surengė daugiau nei [30 susitikimų su įvairių šalių bankais dėl veiklos galimybių Lietuvoje](#).

Du didžiausi Lietuvoje veikiantys bankai – „Swedbank“, AB, ir AB SEB bankas – užima daugiau kaip pusę, t. y. 53,4 proc., rinkos, o trečiasis pagal turto dydį (aukščiausiu konsolidavimo lygiu) išlieka *Revolut Bank* UAB. *Revolut Bank* UAB veikla įsibėgėja ir yra orientuota į mokėjimo paslaugų teikimą, taip pat indėlių pritraukimą įvairiose Europos Sąjungos šalyse. Šio banko turto ir įsipareigojimų (ypač namų ūkių indėlių) apimtis turėjo reikšmingą įtaką kai kuriems Lietuvos bankų sektoriaus rodikliams.

Kiti veiklą neseniai pradėję 7 bankų sektoriaus dalyviai (išskyrus *Revolut Bank* UAB) 2022 m. trečiąjį ketvirtį toliau didino veiklos apimtį: jų turtas išaugo iki 855 mln. Eur (prieš metus siekė 451 mln. Eur), jie užėmė 1,6 proc. rinkos. Užsienio bankų filialų, tarp kurių dominuoja *Luminor Bank* AS Lietuvos skyrius, turtas sudarė 18,8 proc. rinkos.

Taigi, specializuoto banko ar banko veiklą neseniai pradėję rinkos dalyviai per metus pagal turto apimtį išaugo beveik dvigubai ir sudaro vis didesnę konkurenciją ilgiau veikiantiems bankams. Tačiau išskirtina, kad Lietuvos bankų sektoriuje takoskyra tarp didžiųjų, ilgiau veikiančių bankų ir veiklą neseniai pradėjusių specializuotų bankų, nepaisant pastarųjų veiklos apimties spartaus augimo, toliau išlieka reikšminga.

Bankų sektoriaus turtas 2022 m. trečiąjį ketvirtį padidėjo 2,8 mlrd. Eur – iki 53 mlrd. Eur (5,6 %). Tačiau, neįskaitant *Revolut Bank* UAB turto augimo įtakos, sektoriaus turtas per ketvirtį išaugo 1,5 mlrd. Eur, arba 3,6 proc. Klientams suteiktos paskolos toliau sudaro didžiausią bankų turto dalį (48,2 %). Lėšos, laikomos centriniam banke, išaugo 1,8 mlrd. Eur (neįskaitant *Revolut Bank* UAB įtakos, augo daugiau kaip 0,7 mlrd. Eur), o lėšos kitose kredito įstaigose padidėjo beveik 0,3 mlrd. Eur. Dėl šio augimo bankų turimo likvidžiojo turto apimtis ir toliau išliko reikšminga – Lietuvos banke buvo laikoma 15,4 mlrd. Eur, o kredito įstaigose – 3,9 mlrd. Eur lėšų, be to, bankai turėjo daugiau kaip 0,5 mlrd. Eur grynujų pinigų. Šios lėšos – grynieji pinigai, lėšos centriniam banke ir kitose kredito įstaigose – siekė beveik 20 mlrd. Eur ir sudarė net 37,4 proc. bankų turto. Bankų skolos vertybinių popierių portfelis dėl jų termino pasibaigimo keliuose bankuose per ketvirtį sumažėjo 1,2 mlrd. Eur (20,4 %) – iki 4,8 mlrd. Eur ir sudarė 9 proc. bankų turto.

Klientų indėliai ir toliau buvo pagrindinis veiklos finansavimo šaltinis – jie sudarė 87,2 proc. bankų įsipareigojimų. Įsipareigojimai kredito įstaigoms (daugiausia patronuojančiosioms) išaugo 0,1 mlrd. Eur ir sudarė 1,8 mlrd. Eur (3,8 % visų įsipareigojimų), o centrinio banko indėliai per ketvirtį nesikeitė ir sudarė 1,6 mlrd. Eur (3,3 % visų įsipareigojimų).

Klientų indėliai bankuose trečiąjį ketvirtį išaugo 2,4 mlrd. Eur (6,1 %) – iki 42,2 mlrd. Eur. Daugiausia iš jų ūgtelėjo namų ūkių indėliai (1,2 mlrd. Eur, iš jų labiausiai (0,9 mlrd. Eur) – dėl *Revolut Bank* UAB įtakos ir pritrauktų indėlių kitose Europos Sąjungos šalyse), taip pat ne finansų bendrovių ir valdžios sektoriaus institucijų indėliai (atitinkamai 0,6 mlrd. Eur ir 0,5 mlrd. Eur). Neįskaitant *Revolut Bank* UAB įtakos, indėliai išaugo 1,4 mlrd. Eur (4,3 %), o labiausiai ūgtelėjo ne finansų bendrovių indėliai ir valdžios sektoriaus institucijų indėliai (po 0,5 mlrd. Eur). Namų ūkių indėliai padidėjo beveik 0,3 mlrd. Eur (1,4 %). Po 2022 m. pirmąjį ketvirtį fiksuoto namų ūkių indėlių mažėjimo (dėl siekio apsirūpinti grynaisiais pinigais prasidėjus Rusijos invazijai į Ukrainą) namų ūkių indėlių apimtis didėjo jau antrą ketvirtį iš eilės, tačiau jų metinis augimo tempas sulėtėjo iki 5,4 proc.

Paskolų ir kitų išankstinių mokėjimų portfelis per analizuojamą ketvirtį padidėjo beveik 1,6 mlrd. Eur (6,1 %) – iki 28,6 mlrd. Eur. Be pozicijų kredito įstaigose ir centriniuose bankuose (toliau – paskolų portfelis), **paskolų portfelis per ketvirtį išaugo beveik 1,4 mlrd. Eur (5,7 %) – iki 25,6 mlrd. Eur.** Didžiausią bankų paskolų portfelio dalį (52,3 %) sudarančios paskolos namų ūkiams per ketvirtį padidėjo 476 mln. Eur (3,7 %) – iki 13,4 mlrd. Eur. Spartų namų ūkių paskolų portfelio augimą lėmė ne tik didžiąją dalį sudarančios būsto paskolos, kurios išaugo 317 mln. Eur (3,0 %) – iki 10,7 mlrd. Eur, bet ir antrą ketvirtį iš eilės reikšmingai – 128 mln. Eur (net 10,3 %) didėjęs vartojimo paskolų portfelis (padidėjo iki 1,4 mlrd. Eur). Paskolos ne finansų bendrovėms didėjo sparčiau nei pirmaisiais 2022 m. ketvirčiais – 772 mln. Eur (7,8 %) ir pasiekė 10,7 mlrd. Eur. Daugiausia (nominaliaja verte) augo paskolos įmonėms, veikiančioms elektros, dujų, garo tiekimo ir oro kondicionavimo, didmeninės ir mažmeninės prekybos bei nekilnojamojo turto operacijų veiklose.

Nepaisant suprastėjusių ekonomikos perspektyvų, didesnės neigiamos įtakos paskolų portfelio kokybei kol kas nefiksuota. Trečiojo ketvirčio pabaigoje ne finansų bendrovių neveiksnių paskolų dalis sumažėjo 0,10 proc. punkto – iki 1,57 proc., tokia namų ūkių paskolų dalis sumažėjo 0,09 proc. punkto – iki 0,94 proc. Ilgiau kaip 30 dienų pradelstų paskolų portfelio dalis išliko panašaus lygio (sudarė 0,56 %), nors, skirtingai nei praėjusį ketvirtį, gyventojų mokėjimo vėlavimai mažėjo (4,1 mln. Eur, arba 4,3 %), o verslo mokėjimo vėlavimai augo (9,6 mln. Eur, arba 23,1 %). Dėl suprastėjusios skolininkų finansinės būklės pertvarkytų paskolų (angl. *forborne*) dalis bei apimtis, sparčiai augusi pirmaisiais pandemijos metais, vėliau pastebimai mažėjo: per analizuojamą ketvirtį ji sumažėjo dar 6,5 mln. Eur – iki 435 mln. Eur. Vis dėlto jau penkis ketvirčius iš eilės (nuo 2021 m. trečiojo ketvirčio) augusi paskolų, kurių rizika nuo pirminio pripažinimo reikšmingai išaugo, apimtis (iki šiol gerokai didesnis tokių paskolų augimas fiksuotas verslo segmente) gali lemti tiek pertvarkytų, tiek neveiksnių paskolų apimtį padidėjimą. Paskolų portfelio padengimas atidėjimais trečiąjį ketvirtį nežymiai išaugo ir sudarė 0,85 proc. Iš viso trečiąjį ketvirtį sudarytų specialiųjų atidėjinių (paskolų vertės sumažėjimo) išlaidos sudarė 10,5 mln. Eur, o nuo 2022 m. pradžios – 25,2 mln. Eur.

Per 2022 m. tris ketvirčius Lietuvos bankų sektoriaus uždirbtas pelnas siekė 343,4 mln. Eur (96,2 mln. Eur, arba 38,9 proc., daugiau negu prieš metus). **Neįskaitant *Revolut* grupės reorganizavimo įtakos, bankų pelnas buvo 323,6 mln. Eur, o tai yra 73,2 mln. Eur, arba 29,2 proc., daugiau negu 2021 m. tą patį laikotarpį.** Pelningai dirbo 15 bankų ir užsienio bankų filialų, nuostolingai – 3 rinkos dalyviai.

Nepaisant paskolų vertės sumažėjimo įtakos (per metus susidarė 36,1 mln. Eur neigiama įtaka pelningumui) ir didėjusių administracinių išlaidų (atmetus *Revolut Bank* UAB įtaką ir vieno rinkos dalyvio išlaidas grupės padaliniais, šios išlaidos per metus augo 25,7 mln. Eur, arba 8,9 %), bankų veiklos rezultatai buvo geresni, ir tai lėmė reikšmingai didėjusios grynujų palūkanų pajamos, taip pat grynujų paslaugų ir komisinių pajamų augimas.

Eliminavus *Revolut* grupės reorganizavimo įtaką, bankų grynujų palūkanų pajamos per 2022 m. tris ketvirčius, palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, padidėjo 119,4 mln. Eur, arba 31,2 proc. (vien tik trečiąjį ketvirtį, palyginti su antruoju ketvirčiu, bankų grynosios palūkanų pajamos augo daugiau kaip 38 mln. Eur, arba 25 %). Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos per metus padidėjo 18,1 mln. Eur, arba 9,7 proc. Tokį augimą labiausiai lėmė per metus 17,6 mln. Eur, arba 12,5 proc., išaugusios pajamos, susijusios su mokėjimo paslaugomis, atliktomis debeto ir kredito kortelėmis.

Dėl apžvelgiamu laikotarpiu augusio pelno bankų sektoriaus efektyvumo rodiklis (įskaitant *Revolut* grupės reorganizavimo įtaką), rodantis išlaidų ir pajamų santykį, toliau gerėjo – 2022 m. spalio 1 d. sudarė 55,5 proc. Per ketvirtį jo reikšmė sumažėjo (rodiklis pagerėjo) 2,2 proc. punkto, o per metus – 7,7 proc. punkto. Turto graža, 2022 m. spalio 1 d. duomenimis, per ketvirtį šiek tiek padidėjo ir siekė 0,96 proc., o nuosavybės graža per ketvirtį išaugo 0,8 proc. punkto – iki 10,2 proc.

Visi bankai vykdo veiklos riziką ribojančius normatyvus, o bankų sektoriaus rodikliai toliau patvirtina bankų atsparumą galimiems iššūkiams.

Bankų sektoriaus likvidumas ir toliau išliko istoriškai didelis – kituose bankuose likvidumo atsargos buvo pakankamai didelės. Didieji bankai vasarą optimizavo perteklinį likvidumą, o trečiąjį ketvirtį bankų sistemos likvidumo rodikliams daugiausia įtakos turėjo vienkartinės „Swedbank“, AB, atliktos likvidumo valdymo operacijos ir *Revolut* grupės reorganizavimas. 2022 m. trečiąjį ketvirtį bankų sektoriaus padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis (angl. liquidity coverage ratio, LCR) augo nuo 348 proc. iki 422 proc. ir daugiau nei 4 kartus viršijo nustatytą minimumą, t. y. bankų turima likvidumo atsarga 4 kartus viršijo vieno mėnesio netenkamų pinigų srautą. Neįskaitant *Revolut Bank* UAB įtakos, LCR būtų mažėjęs nuo 382 iki 270 proc.

Lietuvos bankai su pakankamu rezervu vykdė ir antrojo privalomo likvidumo rodiklio – grynojo pastovaus finansavimo rodiklio (angl. *net stable funding ratio*, NSFR) reikalavimą. Bankų sektoriaus NSFR per ketvirtį išaugo nuo 174 iki 179 proc. (be *Revolut Bank* UAB įtakos, NSFR rodiklis būtų didėjęs nuo 154 iki 155 proc.) ir buvo gerokai didesnis nei reikalaujamas minimalus 100 proc. dydis.

Bankų kapitalo pakankamumo lygis vis dar buvo aukštas. Nors trečiąjį ketvirtį bankų sektoriaus kapitalo pakankamumo rodiklis dėl toliau augusių rizikos pozicijų 1,5 proc. punkto sumažėjo, jis, 2022 m. spalio 1 d. duomenimis, sudarė 19,9 proc. Šalyje veikiančiuose bankuose dominuoja tik aukščiausio lygio kapitalo priemonės: bendro 1 lygio nuosavo kapitalo rodiklis (CET1) sudarė net 19,6 proc. Siekdami išlaikyti finansinį stabilumą susiklosčius nepalankiomis aplinkybėmis, bankai turėtų laikytis apdairios dividendų paskirstymo politikos.

Sverto rodiklio lygis taip pat buvo aukštas: per ketvirtį jis sumažėjo nežymiai ir, sudarydamas 5,9 proc., beveik dvigubai viršijo minimalią ribą (3 %).

Kibernetiniai incidentai toliau kėlė grėsmę teikiamų paslaugų prieinamumui. Paskirstytos paslaugos trikdymo atakos (DDOS), nors ir ne tokios koordinuotos, toliau kėlė pavojų bankų ir kitų rinkos dalyvių teikiamų paslaugų prieinamumui. Taip pat užfiksuota išpirkos reikalaujančių kibernetinių atakų, kuriomis siekta apriboti bankų prieigą prie duomenų, bei duomenų nutekavimo atvejų. Lietuvos bankas kartu su šalyje veikiančiais bankais vertino, kaip keitimasis informacija apie kibernetines grėsmes padėtų incidentų užkardymui.

Lietuvos banko interneto svetainėje kas ketvirtį viešai skelbiama informacija apie kiekvieno banko pagrindinius veiklos rodiklius ir veiklos riziką ribojančių normatyvų vykdymą. Ją rasite [čia](#).

Priedas. Pagrindiniai bankų sektoriaus rodikliai¹

1 lentelė. Pagrindiniai balanso ataskaitos straipsniai

Eil. Nr.	Rodiklis	2021 10 01, mln. Eur	2022 07 01, mln. Eur	2022 10 01, mln. Eur	Pokytis per ketvirtį, proc.	Pokytis per metus, proc.
1.	Turtas	40 599,4	50 185,8	52 995,0	5,6	30,5
1.1.	Skolos vertybiniai popieriai	2 946,3	5 994,0	4 773,9	-20,4	62,0
1.2.	Nuosavybės vertybiniai popieriai	92,6	83,5	83,1	-0,6	-10,3
1.3.	Išvestinės finansinės priemonės	75,4	117,6	207,6	76,5	175,2
1.4.	Grynieji pinigai	459,8	522,8	512,3	-2,0	11,4
1.5.	Lėšos centriniuose bankuose	12 709,1	13 581,6	15 404,6	13,4	21,2
1.6.	Lėšos kredito įstaigose	2 747,5	3 663,3	3 925,2	7,1	42,9
1.7.	Klientams suteiktos paskolos (su lizingu)	21 206,3	24 180,9	25 550,0	5,7	20,5
1.7.1.	Valdžios sektoriaus institucijoms	339,2	319,3	314,0	-1,7	-7,4
1.7.2.	Kitoms finansų bendrovėms	710,0	1 016,6	1 143,6	12,5	61,1
1.7.3.	Ne finansų bendrovėms	8 424,2	9 954,0	10 725,5	7,8	27,3
1.7.4.	Namų ūkiams	11 732,9	12 891,0	13 366,9	3,7	13,9
1.7.4.1.	iš jų paskolos būstui įsigyti	9 535,9	10 409,9	10 726,9	3,0	12,5
1.8.	Kitos turto pozicijos	362,4	2 042,0	2 538,2	24,3	600,4
2.	Įsipareigojimai ir nuosavybė	40 599,4	50 185,8	52 995,0	5,6	30,5
2.1.	Centrinių bankų indėliai	1 626,5	1 612,7	1 613,5	0,1	-0,8
2.2.	Įsipareigojimai kredito įstaigoms	1 017,8	1 708,1	1 822,5	6,7	79,1
2.3.	Išvestinės finansinės priemonės	63,1	59,2	118,9	101,0	88,4
2.4.	Indėliai	33 363,8	39 785,4	42 227,8	6,1	26,6
2.4.1.	Valdžios sektoriaus institucijų	3 314,2	3 416,6	3 893,7	14,0	17,5
2.4.2.	Kitų finansų bendrovių	997,3	1 197,0	1 303,7	8,9	30,7
2.4.3.	Ne finansų bendrovių	9 443,7	10 213,5	10 841,3	6,1	14,8
2.4.4.	Namų ūkių	19 608,6	24 958,3	26 189,1	4,9	33,6
2.5.	Išleisti skolos vertybiniai popieriai	24,6	102,9	104,8	1,9	325,9
2.6.	Kitos įsipareigojimų pozicijos	1 860,3	2 576,0	2 541,3	-1,3	36,6
2.7.	Nuosavybė	2 643,3	4 341,5	4 566,2	5,2	72,7

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2 lentelė. Pagrindiniai pelno (nuostolio) ataskaitos straipsniai

Eil. Nr.	Rodiklis	2021 10 01, mln. Eur	2022 07 01, mln. Eur	2022 10 01, mln. Eur	Pokytis per ketvirtį, proc.	Pokytis per metus, proc.
3.	Einamųjų metų pelnas	247,2	202,8	343,4	-	38,9
3.1.	Grynosios palūkanų pajamos	382,6	313,4	505,8	-	32,2
3.2.	Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos	186,9	157,3	321,2	-	71,8
3.3.	Administracinės išlaidos	450,4	328,3	514,2	-	14,2
3.4.	Paskolų vertės sumažėjimas	-10,6	14,7	25,2	-	-

Šaltinis: Lietuvos bankas.

¹ Bankams dėl svarbių prižasčių pakoregavus ataskaitas, apžvalgos duomenys po šios datos gali būti atnaujinami.

3 lentelė. Kiti bankų veiklos rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklis	2021 10 01, mln. Eur	2022 07 01, mln. Eur	2022 10 01, mln. Eur	Pokytis per ketvirtį, proc.	Pokytis per metus, proc.
4.	Kapitalo pakankamumo rodiklis	22,62	21,33	19,86	-1,47	-2,76
5.	1 lygio kapitalo pakankamumo rodiklis	22,34	21,07	19,63	-1,44	-2,71
6.	Padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis	449,98	347,56	421,54	73,98	-28,44
7.	Grynojo pastovaus finansavimo rodiklis	194,30	174,40	179,15	4,75	-15,15
8.	Sverto rodiklis	6,75	6,00	5,85	-0,15	-0,90
9.	Grynoji palūkanų marža	1,31	1,41	1,46	0,05	0,15
10.	Turto grąža	0,84	0,87	0,96	0,09	0,12
11.	Nuosavybės grąža	10,83	9,37	10,20	0,83	-0,63
12.	Efektyvumo rodiklis (EBI metodika)	63,23	57,71	55,49	-2,22	-7,74
13.	Neveiksnios skolos priemonės	0,78	0,61	0,58	-0,03	-0,20

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Pastaba: EBI – Europos bankininkystės institucija.